

Ο επίσκοπος Μπάτσκας Ειρηναίος: Είναι όντως τρομακτική η σιγή της μεταχριστιανικής Δύσεως για τις διώξεις κατά της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας

Πριν από λίγο καιρό η σερβική εφημερίδα «Πετσάτ» δημοσίευσε μεγάλη συνέντευξη του ιεράρχη της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Σερβίας επισκόπου Μπάτσκας Ειρηναίου. Προτείνουμε στους αναγνώστες ορισμένες απαντήσεις του ιεράρχη σε ερωτήσεις των ανταποκριτών του εντύπου.

– Θεοφιλέστατε, είμαστε πεπεισμένοι ότι παρακολουθείτε τις εκκλησιαστικές εξελίξεις στην Ουκρανία και πού έχουν οδηγηθεί. Πώς αξιολογείτε την παρούσα κατάσταση και ποιες είναι οι προβλέψεις Σας; Πώς βλέπετε το μέλλον της Ορθοδοξίας στην Ουκρανία;

– Η Ορθοδοξία στην πολυβασανισμένη Ουκρανία, όπως είναι γνωστό, βαρύνεται από δύο εκτεταμένα καρκινώματα.

Το πρώτο εξ αυτών είναι η φανατική αντιορθόδοξη ουνία στη Δυτική Ουκρανία, που είναι καρπός της ψευδο-οικουμενικής Συνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439) και πολύ περισσότερο της λεγόμενης ουνίας της Βρέστης (1596).

Το δεύτερο είναι οι σχισματικές παρεκκλησιαστικές δομές.

Η μια εξ αυτών έχει επικεφαλής τον «Φιλάρετο» Ντενισένκο, κάποτε υποψήφιο νούμερο δύο για τον πατριαρχικό θρόνο Μόσχας, ο οποίος θυμήθηκε τον «ουκρανισμό» του μόνο όταν απέτυχε να αναδειχθεί Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών, στις οποίες περιλαμβάνονταν τότε φυσικά και η ιστορική Ρωσία του Κιέβου, δηλαδή τα εδάφη, τα οποία μόνον επί Λένιν προσέλαβαν τη σημερινή τους ονομασία και τα σημερινά σύνορα. Αυτά τα σύνορα επεκτάθηκαν στη συνέχεια με την Κριμαία, την οποία προσέφερε στη Δημοκρατία της Ουκρανίας (!) ο Χρυστόφορ, αν και μέχρι τότε η Κριμαία πάντοτε ήταν μέρος της Ρωσίας, πράγμα, που συνετώς αποσιωπά η «συλλογική Δύση», αυτή η αυτόκλητος ανώτατος διαιτητής επί θεμάτων δημοκρατίας, ηθικής και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Της δεύτερης δομής ηγείται ο «Επιφάνιος» Ντουμένκο. Η απόπειρα της «συνενώσεως» τους κατέληξε σε αποτυχία παρ' όλες τις προσπάθειες του τότε προέδρου της Ουκρανίας Πέτρου Ποροσένκο και των δυτικών συμμάχων του, οι οποίες καταβλήθηκαν είτε απευθείας, μέσω πολιτικής πίεσης, είτε εμμέσως, μέσω μονομερών ενεργειών εκείνων των ορθόδοξων εκκλησιαστικών κύκλων, που πίστεψαν στην παραπληροφόρηση σχετικά με την ευμενή διάθεση έναντί τους από την κανονική ουκρανική ιεραρχία, η οποία στην πραγματικότητα αποδείχθηκε αφοσιωμένη στην ακεραιότητα της τριάδας Μόσχας, Κιέβου και Μινσκ.

Η «Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας» δημιουργήθηκε στο κανονικό έδαφος της μέχρι και σήμερα κοινώς αναγνωρισμένης Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, όμως ενάντια στη θέλησή της, χωρίς τη συμμετοχή της, καθώς και χωρίς τη συγκατάθεση του Πατριαρχείου Μόσχας και επίσης με πλήρη περιφρόνηση της θέσεως της πλειονότητας των αυτοκέφαλων Ορθόδοξων Εκκλησιών. Η «Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας» βαρύνεται παραλλήλως με μια τρομερή «υποθήκη» ιεροκανονικού χαρακτήρα, υπό τη μορφή των υπαγομένων σε αυτή ψευδοεπισκόπων, οι οποίοι «χειροτονήθηκαν» τόσο δια χειρός του αναθεματισθέντος Ντενισένκο, όσο και από σκοτεινές προσωπικότητες, οι οποίες είχαν στερηθεί και την επισκοπική χάρη και την αποστολική διαδοχή, και πολύ περισσότερο, είναι επίσης και πλήρως ξένες ως προς την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Υπό το φως όλων αυτών η νόμιμη Ουκρανική Εκκλησία αξίζει τον καθολικό σεβασμό και θαυμασμό: γνωρίζοντας εκ των προτέρων τι έμελλε να πάθει, διαφύλαξε την ακλόνητη αφοσίωση στην ιεροκανονική τάξη και την ενότητα της Ορθοδοξίας, παρά την ασκούμενη σε αυτή πίεση, τη βίαιη αφαίρεση ιερών ναών και τις ολοένα και πιο ανοικτές διώξεις. Και οι διώξεις από την κυβέρνηση του Κιέβου όντως καθίσταντο συν τω χρόνω και πιο απηνείς και βάνουσες: αρπάχθηκε η Λαύρα των Σπηλαίων του Κιέβου, από την οποία εκδιώχθηκαν μοναχοί και φοιτητές Θεολογίας, συνελήφθησαν

σεβάσμιοι και άξιοι ιεράρχες και όλα γίνονται διαρκώς χειρότερα. Κλιμάκωση των διώξεων και ταλαιπωριών της Εκκλησίας, όμοιων με εκείνες, που έλαβαν χώρα κατά τα πλέον σκοτεινά χρόνια της σοβιετικής εξουσίας, αποτέλεσε η απόπειρα να απαγορευθεί και διαλυθεί η ίδια η Ουκρανική Ορθόδοξος Εκκλησία.

Για να πούμε αλήθεια, τα σοβιέτ ποτέ δεν έφθασαν σε τέτοιο βαθμό παραφροσύνης και μίσους. Ναι, μεν κατέστρεφαν ναούς και μονές, ενώ βεβήλωναν και σφράγιζαν το μεγαλύτερο μέρος των εναπομεινάντων (παραμονές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, εξ όσων γνωρίζω, υπήρχαν μόνον δύο «εν ενεργεία» ναοί στο έδαφος της Ουκρανίας, ένας στο Κίεβο και ένας στην Οδησό), ναι, όντως σκότωσαν δεκάδες ίσως και εκατοντάδες χιλιάδες επισκόπους, ιερείς, μοναχούς και πιστούς σε όλη τη Σοβιετική Ένωση, εκατομμύρια εξ αυτών εξορίστηκαν στα «νησιά της θλίψεως» (διάβαζε: στα φοβερότερα στρατόπεδα συγκέντρωσης) του «Αρχιπελάγους Γκούλαγκ», ναι, πράγματι διέπραξαν αυτά και πολλά άλλα κακουργήματα, ωστόσο δεν είχε ληφθεί κατά τη διακυβέρνησή τους τυπική απόφαση κάποιου ανώτατου οργάνου εξουσίας, σύμφωνα με την οποία απλώς απαγορευόταν και διαλυόταν η Εκκλησία.

Κατά το λόγο Του, οι πύλες Άδου δεν θα υπερिσχύσουν έναντι (Ματθ. 16,18) της Εκκλησίας του Χριστού στην καθολική της ακεραιότητα και πληρότητα, ενώ τη λυχνία της επιμέρους ή Τοπικής Εκκλησίας μπορεί να κινήσει από τον τόπο της (Αποκ. 2, 5 και 3, 3) μόνον Εκείνος και κανείς άλλος, μάλιστα τούτο από τους αποστολικούς χρόνους και μέχρι σήμερα συμβαίνει μόνον όταν τα μέλη της δεν μετανοούν για τις αμαρτίες τους, αρνούνται την ορθή πίστη και εκπίπτουν σε αίρεση (Αποκ. 2, 14-16), όταν δεν ζουν σύμφωνα με τις αρχές της χριστιανικής ηθικής (Αποκ. 2, 20) και γενικότερα όταν καθίστανται χλιαροί ως προς την πίστη (Αποκ. 3, 15-18).

Εκείνοι, οι οποίοι παρά την εν λόγω ευαγγελική αλήθεια επιθυμούν να καταργήσουν την Εκκλησία, στην πραγματικότητα μπορούν με αυτό να καταργήσουν μόνον τον εαυτό τους, ανοίγοντας ταυτοχρόνως τον τάφο για το δικό τους κράτος, από τον οποίο δεν θα μπορέσει να εγερθεί όπως ο μυθικός βρυκόλακας και πολύ περισσότερο να αναστηθεί.

Μόνον που, δυστυχώς, όλα τα ως άνω τεκμήρια δεν είναι τα χειρότερα υπό την πνευματική-ηθική έννοια. Στην πραγματικότητα τρομάζει η επικρατούσα σιγή της μεταχριστιανικής Δύσεως και η έλλειψη καταδίκης από εκείνη των αντιχριστιανικών ή μάλλον των αντιχρίστων προσπαθειών της σύγχρονη Αντιρωσσίας. Οι ιδεολόγοι της Δύσεως αν και πεθαίνουν για τα δήθεν απειλούμενα δικαιώματα του «ΛΟΑΤΚΙ-πληθυσμού» και άλλων κατηγοριών ανθρώπων και ζώων, μέχρι και τα αδέσποτα σκυλιά, εν τούτοις δεν «παρατηρούν» τα βάσανα των ανθρώπων στην Ουκρανία (ό,τι και να σημαίνει αυτή η λέξη!) και σχεδόν δεν παρατηρούν τις ταλαιπωρίες του πληθυσμού στη Μέση Ανατολή, χωρίς να κάνουμε λόγο για τις πρόσφατες και τις σημερινές ταλαιπωρίες των Σέρβων, οι οποίοι συκοφαντήθηκαν και περιθωριοποιήθηκαν από τη «διεθνή κοινότητα» της συλλογικής Δύσεως. Μεταξύ άλλων όμως το χειρότερο είναι η σιωπή ή στην καλύτερη περίπτωση ο άναρθρος τραυλισμός του χριστιανικού κόσμου, συμπεριλαμβανομένου και σημαντικού τμήματος του ορθοδόξου κόσμου.

– Σε ποιο βαθμό η διαδικασία εκρουμανισμού του молδαβικού πληθυσμού και οι προσπάθειες αποσπάσεως της Μολδαβίας από τον ρωσικό κόσμο συνδέονται με τις ολοένα και πιο ανοικτές δηλώσεις της Μάγια Σάντου ότι ο καιρός των προκλήσεων απαιτεί μια Εκκλησία και κατά τη θεώρησή της τη μητρόπολη Βεσσαραβίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας;

Οι ίδιοι οι Μολδαβοί δήλωσαν ανοικτά ότι επιθυμούν να μείνουν ό,τι είναι. Αν και ομιλούν ένα εκ των ιδιωμάτων της ρουμανικής γλώσσας, δεν θέλουν να ενωθούν με τη Ρουμανία. Επιπλέον, εκτός της молδαβικής πλειονότητας κατοικούν στη Μολδαβία πολλοί Ρώσοι, όπως και εκπρόσωποι άλλων λαών, μεταξύ των οποίων βρίσκονται και οι Γκαγκαούζοι, οι οποίοι στην καταγωγή τους είναι μια τουρανική φυλή, πρεσβεύουσα όμως την ορθόδοξη πίστη.

Η Εκκλησία στη Μολδαβία καθόλου δεν περιορίζεται, ούτε καταπιέζεται από την υπαγωγή της στο Πατριαρχείο Μόσχας υπό καθεστώς αυτονομίας. Η πλειονότητα των επισκόπων και ιερέων είναι Μολδαβοί, οι ακολουθίες τελούνται στη γλώσσα τους, τίποτε δεν εμποδίζει τη ροή και την πρόοδο της εκκλησιαστικής ζωής. Παράλληλα, οι Ρώσοι και οι άλλοι Σλάβοι χρησιμοποιούν στους ναούς την εκκλησιαστική σλαβονική γλώσσα, ενώ στην καθημερινή ζωή τα ρωσικά και άλλες γλώσσες.

Η επιδίωξη να αποσχισθεί η μητρόπολη Μολδαβίας από τη Ρωσική Εκκλησία δεν οφείλεται σε κάποιο πρόβλημα, ούτε πολύ περισσότερο σε κάποια πραγματική ανάγκη. Τουναντίον, αποδεικνύει το επεκτατικό πνεύμα της ρουμανικής κρατικής και εκκλησιαστικής πολιτικής αφενός, και την αμετάβλητη αντιρωσική ημερήσια διάταξη της σύγχρονης Δύσεως αφετέρου, την οποία, πράγμα που κάθε άλλο αποτελεί μυστικό, υπακούει η σημερινή κρατική ηγεσία και τα ανώτατα πολιτικά στελέχη της Μολδαβίας.

Προκύπτει το ερώτημα: τι γίνεται εάν μια όμορφη ημέρα η Βεσσαραβία και η Μπουκοβίνα, δηλαδή η σύγχρονη Μολδαβία, άμεσα ή έμμεσα βρεθούν εκ νέου υπό τον έλεγχο της Ρωσίας; Τι, εάν σήμερα ή αύριο αρχηγός του κράτους αναδειχθεί ένας ηγέτης, ο οποίος δεν θα είναι «φιλοδυτικός», αλλά για φυσικούς και κατανοητούς λόγους θα έχει ως προσανατολισμό του την Ανατολή; Τέλος, εάν κάθε νέα πολιτική και ιδεολογική κατάσταση θα υπονοεί και τη σχετική χειραγώγηση της Εκκλησίας, που βρίσκονται εδώ τα όρια;

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και άλλα τεκμήρια, θεωρώ ότι η κυρία Μάγια Σάντου θα έπρεπε να αφήσει ήσυχη την Εκκλησία και αντί να επιλαμβάνεται ξένων για την ίδια υποθέσεων, δηλαδή των ζητημάτων της εκκλησιαστικής διαρθρώσεως, να επιληφθεί της επίλυσης των προβλημάτων, στα οποία περιορίζονται οι υπηρεσιακές της υποχρεώσεις: κοινωνικά, οικονομικά και λοιπά, τα οποία εκτός των πολλών άλλων χωρών υφίστανται και στη Μολδαβία.

– Γιατί, ατά την άποψή Σας, η φράση «σερβικός» ή «ρωσικός» κόσμος ανησυχεί τόσο

πολύ όλους τους «επαγγελματίες» επικριτές των Ορθόδοξων Εκκλησιών Σερβίας και Ρωσίας;

– Είχαμε ήδη προαναφέρει το θλιβερό, αλλά πασίγνωστο γεγονός ότι όχι μόνον στα όμορα κράτη και τα ψευδοκρατικά μορφώματα, αλλά και στην πατρίδα μας υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι ενοχλούνται ή ακόμη χάνουν την ησυχία τους από το ίδιο το επίθετο «σερβικός» (σερβική, σερβικό). Το επίθετο «ρωσικός» επίσης τους ενοχλεί, ιδιαιτέρως εάν πρόκειται περί του ρωσικού κόσμου.

Σε σχέση με αυτά θα μπορούσαμε να παίξουμε με το νόημα αυτών των λέξεων, άλλωστε η λέξη «κόσμος» στη φράση «ρωσικός κόσμος» έχει στα Ρωσικά διττή σημασία και παραπέμπει στην έκφραση «*raخ Americana*» ή «αμερικανικός κόσμος», ακούγοντας την οποία οι εν λόγω άνθρωποι βιώνουν εκστατικό θαυμασμό. Μεταξύ άλλων δεν είναι άγνωστο τι σημαίνει «*raخ Americana*» και με τι μοιάζει στην πραγματικότητα. Πρόκειται περί της αποικιοκρατικής συνείδησης των ανθρώπων, οι οποίοι δέχονται οποιαδήποτε μορφή ηγεμονίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής: οικονομική, στρατιωτική, πολιτιστική...Σε αυτό το σύνδρομο υπέκυψε και σεβαστό τμήμα της ευρωπαϊκής ηπείρου. Και εμείς, που ζούμε στα σύνορα Δύσεως-Ανατολής, δυστυχώς παρατηρούμε πως εκπληκτικοί πολιτισμοί, τους οποίους επί αιώνες γέννησε και ανέθρεψε η Ευρώπη στους κόλπους της, κυριολεκτικά εξαφανίζονται εντός του αμερικανικού *melting pot* (χωνευτηρίου). Αντίδραση σε αυτές τις διαδικασίες προκαλεί ωστόσο και το φαινόμενο, που προαναφέρατε, ακόμη και ξεχωριστές λέξεις προκαλούν αντίσταση και εχθρότητα. Ας αντιμετωπίσουμε όμως το ευρωπαϊκό πλαίσιο ως ελαφρυντικό για τους ημετέρους θιασώτες του αμερικανικού ηγεμονισμού!

Θα εκφέρω την άποψή μου σχετικά με τον όρο που προαναφέρατε. Έτσι, η φράση «σερβικός κόσμος», αποτελεί σπουδαίο μέρος του πολιτικού διαλόγου, αλλά ως έννοια. Είναι ξένη προς την εκκλησιαστική ορολογία. Ο σύγχρονος όρος, που χρησιμοποιεί το Πατριαρχείο Σερβίας και τον οποίο προσωπικά θεωρώ ως ορθότερο είναι «το σερβικό πνευματικό και πολιτιστικό πεδίο». Αυτός ο χώρος καλύπτει όλους τους σερβικούς κόσμους, η κοινωνία εντός αυτού διεξάγεται άνευ ελέγχου και τελωνειακών δασμών, ενώ μόνος περιορισμός του είναι η κοινή λαϊκή, αλλά και ατομική αυτοσυνείδηση και η επιδίωξη της καθολικής ειρηνικής προκοπής του λαού.

Εκφράσεις όπως «*raخ Romana*», «ρωσικός κόσμος», «βυζαντινός κόσμος», «*raخ Americana*» και οι παρόμοιες ερείδονται επί της γεωπολιτικής πραγματικότητας. Ωστόσο, τούτο δεν αφορά τον όρο «ορθόδοξος κόσμος», ο οποίος αφορά κυρίως στην πίστη και τις πνευματικές αξίες, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου όλων των στοιχείων της ιστορικής υπάρξεως, της ζωής και της πείρας των ορθόδοξων χριστιανικών λαών στη συνοδική ενότητα και αλληλεπίδρασή τους, καθώς και του μονίμου διαλόγου με άλλες θρησκείες και πολιτισμούς. Σε αυτόν αντιστοιχεί και ο όρος «Ορθόδοξη Οικουμένη», που αποτελεί συνώνυμός του.